

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра Гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Декан факультету

Артюшенко В.В.

«28» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інвестиційно-інноваційна діяльність у водному господарстві

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень перший (бакалаврський)

(бакалавр, магістр)

спеціальність 194 "Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології"

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (освітня програма) Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології

(назва спеціалізації)

Факультет водного господарства, будівництва та землеустрою

(назва факультету)

Робоча програма з дисципліни «Інвестиційно-інноваційна діяльність у водному господарстві» для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології, спеціальності 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»

Розробники: к.с.-г.н., доцент Волочнюк Є.Г.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій

Протокол від “ 27 ” серпня 2019 року № 1

Схвалено методичною комісією факультету водного господарства, будівництва та землеустрою

Протокол від “ 28 ” серпня 2019 року № 1

Схвалено на вченій раді факультету водного господарства, будівництва та землеустрою

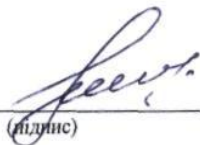
Протокол від “ 28 ” серпня 2019 року № 1

Затверджено на Вченій раді університету _____

Протокол від “ 29 ” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

“ 27 ” серпня 2019 року

(Шапоринська Н.М.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>19 Архітектура та будівництво</u>	Вибіркова	
	Спеціальність 194 "Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології"		
Змістових частин - 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		4 -й	5-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		8 - й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи здобувача вищої освіти - 8	Освітній рівень: <u>перший</u> (бакалаврський)	Лекції	
		22 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	14 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		46 год.	62 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 49% : 51%

для заочної форми навчання – 31% : 69%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Важливою проблемою сучасної української економіки є формування конкурентоспроможної системи господарювання, заснованої на масштабному впровадженні інновацій в практичну діяльність у водному господарстві. В свою чергу перехід економіки України до якісно нової моделі побудови економіки, яка передбачає поряд з реформуванням відносин власності, демократизацією суспільства також й вдосконалення інноваційної підсистеми господарювання українських підприємств, зумовлює необхідність поглиблених досліджень щодо організації реалізації інноваційних процесів у водному господарстві.

Мета навчальної дисципліни – викладення здобувачам вищої освіти необхідних теоретичних основ, методичних підходів і формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів реалізації інноваційної політики підприємства, форм інновацій, методів та основного інструментарію щодо їх створення й реалізації, побудови системи менеджменту інноваційними процесами та їх державного регулювання, опанування практичних

методів стратегічного управління інноваціями та оцінювання ефективності інноваційної діяльності водного господарства.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення теоретичних концепцій та методології формування інноваційної політики підприємства, підходів і критеріїв визначення та обґрунтування вибору альтернативних інноваційних пропозицій оформлених у вигляді проектів за умов мінливого середовища.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

1. визначення та аналіз сутності основних сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій організації та процесу розробки й реалізації інновацій, інноваційних процесів та інноваційної політики підприємств з урахуванням їх застосування на практиці в умовах України;

2. виявлення найбільш розповсюджених та нових підходів до аналізу можливості реалізації інновацій, ознайомлення з методами творчого пошуку інноваційних проектів та розробки інновацій;

3. визначення методичних принципів організації інноваційної діяльності як на рівні окремого підприємства, так і на рівні країни в цілому;

4. обґрунтування необхідності розробки, фінансування та стимулювання інноваційних проектів, визначення вартості інтелектуального продукту, що покладено в основу інноваційної пропозиції, та рівня її конкурентоспроможності серед альтернативних варіантів.

Перераховані завдання не охоплюють всіх аспектів економіки природокористування, а лише вказують напрями застосування еколого-економічних інструментів у сфері охорони навколишнього природного середовища.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

економічну сутність основних категорій інноваційної теорії;

задачі, принципи та сутність основних етапів здійснення інноваційного менеджменту як на рівні підприємства, так і країни взагалі;

особливості інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства;

структуру чинників оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства і механізм їх впливу на процес прийняття та реалізації управлінських рішень щодо реалізації інноваційних процесів;

матричні методи визначення стадії життєвого циклу інноваційної продукції та стратегічних напрямків розвитку інноваційної діяльності на підприємстві;

структуру та особливості застосування засобів стимулювання персоналу суб'єктів господарювання до здійснення інноваційних процесів;

особливості регулювання та державної підтримки інноваційних процесів в Україні та за кордоном.

вміти:

правильно формулювати місію та цілі підприємства або його підрозділів використовуючи інформацію щодо діяльності підприємства та його оточення за допомогою встановлених правил;

визначати стадію життєвого циклу продукту та основні напрямки реалізації заходів щодо підвищення ефективності виробництва;

генерувати та проводити попередній відбір комерційно привабливих інноваційних рішень шляхом розробки карт ідей з використанням методів генерації ідей (мозкового штурму, колективного блокноту тощо);

робити обґрунтований вибір фінансових джерел, що залучаються на інноваційні цілі;

визначати терміни реалізації інноваційних проектів шляхом побудови мережевих графіків;

оцінювати вартість інтелектуальної власності, що лежить в основі інноваційного товару, в т.ч. технологій (методом переваги в прибутку, виграшу в собівартості, надлишкового прибутку, роялті, звільнення від роялті, прямого порівняння продажів, вартості створення);

визначати науково-технічний рівень інноваційної продукції;

відбирати варіант інвестування окремих проектів на основі розрахунку відповідних показників, що свідчать про інвестиційну привабливість проекту;

підбирати релевантну інформацію щодо дії факторів внутрішнього середовища, аналізувати та узагальнювати її у відповідних документах

виявляти загрози й можливості впливу внутрішніх та зовнішніх чинників діяльності підприємств.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістова частина 1. Інвестиційно–інноваційна діяльність як основа ефективного розвитку водогосподарсько-меліоративного комплексу у сучасних умовах

Тема 1. Інноваційна політика підприємства

Сутність та складові елементи інноваційної політики підприємства. Види інноваційних стратегій та їх співвідношення. Алгоритм розробки інноваційної стратегії підприємства. Інноваційний потенціал підприємства як основа і результат його інноваційної політики. Змістова характеристика інноваційної політики. Місце інноваційної політики підприємства в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики. Поняття інноваційної стратегії підприємства. Наступальні, захисні, імітаційна, залежна, традиційна, «за нагодою» стратегія, їх сутність та різновиди. Завдання щодо розроблення інноваційної стратегії. Порядок розроблення інноваційної політики. Прийняття стратегічних рішень на

альтернативній основі. Принципи формування інноваційної політики. Поняття виробничо-технічного та інноваційного потенціалу підприємства. Структура інноваційного потенціалу. Чинники, що впливають на інноваційний потенціал.

Тема 2. Організаційні форми інноваційної діяльності

Наукові організаційні форми реалізації інновацій. Організаційні структури підтримки інноваційного підприємництва. Організаційні форми інтеграції науки та виробництва. Міжфірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах. Поняття організаційних структур інноваційної діяльності та їх різновиди. Венчурне підприємництво. Алгоритм заснування і функціонування венчурного підприємства.

Поняття та завдання діяльності бізнес-інкубаторів. Типологія бізнес-інкубаторів залежно від мети, особливостей регіону і можливостей організаторів. Методика добору учасників бізнес-інкубаторів.

Зв'язок інновацій, досліджень та виробництва. Формування та функціонування нових організаційних структур: регіональні науково-технологічні центри, науково-технологічні парки, технополіси.

Особливості міжфірмової науково-технічної кооперації в інноваційних процесах. Формування та функціонування міжфірмових дослідницьких інститутів, науково-технічних альянсів, консорціумів, спільних підприємств.

Тема 3. Фінансування інноваційних процесів

Завдання підсистеми фінансування інноваційної діяльності. Обґрунтування вибору інвестора та джерел фінансування. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом. Форми та особливості лізингового фінансування. Стратегія фінансування інноваційної діяльності на рівні держави і на рівні окремих суб'єктів підприємницької діяльності. Принципи, вимоги та алгоритм щодо фінансування інноваційних програм.

Характеристика різних видів фінансування інноваційних програм. Ризики залучення окремих видів інвестиційних ресурсів. Платність інвестиційних ресурсів. Вибір джерел інвестування інноваційних проектів та програм: вітчизняні та іноземні банки, портфельні інвестори – приватні фонди й фонди допомоги, стратегічні інвестори. Поняття ризикового капіталу. Особливості венчурного фінансування інновацій. Правила пошуку перспективних партнерів для фінансування венчурним капіталом.

Необхідність лізингового фінансування інноваційної діяльності. Об'єкти та суб'єкти лізингу. Види лізингу. Переваги та недоліки лізингового фінансування. Склад лізингового платежу.

Тема 4. Інвестиційна стратегія підприємства та основні методи її створення.

Поняття інвестиційної стратегії. Принципи і послідовність розробки інвестиційної стратегії. Стратегічні цілі та процес їх формування. Обґрунтування стратегічних форм інвестиційної діяльності. Оцінка результатів розробленої

інвестиційної стратегії. Управління реальними інвестиціями підприємства. Сутність реальних інвестицій. Особливості і форми здійснення реальних інвестицій. Політика управління реальними інвестиціями. Формування програми реальних інвестицій. Управління вибором інвестиційних проектів. Види інвестиційних проектів і вимоги до їх розробки. Принципи і послідовність оцінки реальних інвестиційних проектів. Бізнес-планування інвестиційного проекту. Вимоги міжнародних фінансових організацій до бізнес-плану інвестиційного проекту. Оцінка ефективності інвестиційних проектів.

Тема 5. Управління фінансовими інвестиціями.

Особливості і форми здійснення фінансових інвестицій. Фінансовий ринок та його розвиток в Україні. Формування портфелю фінансових інвестицій. Політика управління фінансовими інвестиціями. Управління формуванням інвестиційних ресурсів. Суть інвестиційних ресурсів та їх види. Формування інвестиційних ресурсів. Ресурси інвестиційної стратегії підприємства. Методика розрахунку потреби в інвестиційних ресурсах. Оптимізація структури інвестиційних ресурсів.

Змістова частина 2. Інноваційний та інвестиційний менеджмент у водному господарстві.

Тема 6. Підприємство (організація) як суб'єкт інноваційно-інвестиційного процесу

Підприємство (організація): умови створення, внутрішня та зовнішня характеристика. Життєвий цикл підприємства та інновацій. Особливості менеджменту на підприємстві (у організації). Мета і завдання інноваційного та інвестиційного менеджменту. Розвиток менеджменту, інноваційного менеджменту та інвестиційного.

Тема 7. Функції підприємства (організації)

Планування інноваційної та інвестиційної діяльності. Стратегічні, тактичні та оперативні плани. Маркетингове планування. Організація інноваційної та інвестиційної діяльності. Організаційні структури з урахуванням інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств. Мотивація інноваційної та інвестиційної діяльності. Теорії мотивації. Контроль інноваційної та інвестиційної діяльності. Види контролю.

Тема 8. Методи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю

Організаційні методи. Види методів: наказ, розпорядження. Економічні методи, види економічних методів та їх вплив на інноваційну діяльність. Соціально-психологічні методи, їх види.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		с.р.	-го	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістова частина 1. Інвестиційна – інноваційна діяльність як основа ефективного розвитку водогосподарсько-меліоративного комплексу у сучасних умовах												
Тема 1. Інноваційна політика підприємства.	12	4	2			6	9	1				8
Тема 2. Організаційні форми інноваційної діяльності.	14	4	4			6	11	1	2			8
Тема 3. Фінансування інноваційних процесів.	14	4	4			6	12	2	2			8
Тема 4. Інвестиційна стратегія підприємства та основні методи її створення.	10	2	2			6	12	2	2			8
Разом за змістовою частиною 1	50	14	12	0	0	24	44	6	6	0	0	32
Змістова частина 2. Інноваційний та інвестиційний менеджмент у водному господарстві												
Тема 5. Управління фінансовими інвестиціями.	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 6. Підприємство (організація) як суб'єкт інноваційно-інвестиційного процесу.	8	2	2			4	12	2	2			8
Тема 7. Функції підприємства (організації)	10	2	2			6	12	2	2			8
Тема 8. Методи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю	12	2	4			6	12	2	2			8
Разом за змістовою частиною 2	40	8	10	0	0	22	46	8	8	0	0	30
Усього годин	90	22	22	0	0	46	90	14	14	0	0	62

4. Теми лекційних занять

Назва теми	Кількість годин	
	д.ф.н.	з.ф.н.
Змістова частина 1. Інвестиційна–інноваційна діяльність як основа ефективного розвитку водогосподарсько-меліоративного комплексу у сучасних умовах		
Інноваційна політика підприємства.	4	1
Організаційні форми інноваційної діяльності.	4	1
Фінансування інноваційних процесів.	2	2
Інвестиційна стратегія підприємства та основні методи її створення.	2	2
Разом за змістовою частиною 1	14	6
Змістова частина 2. Інноваційний та інвестиційний менеджмент у водному господарстві		
Управління фінансовими інвестиціями.	2	2
Підприємство (організація) як суб'єкт інноваційно-інвестиційного процесу	2	2
Функції підприємства (організації)	2	2
Методи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю	2	2
Разом за змістовою частиною 2	8	8
Усього	22	14

5. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	д.ф.н.	з.ф.н.
Змістова частина 1. Інвестиційна – інноваційна діяльність як основа ефективного розвитку водогосподарсько-меліоративного комплексу у сучасних умовах		
1. Розробка інвестиційної стратегії підприємства.	2	1
2. Оцінка ефективності реальних інвестиційних проектів.	4	1
3. Управління фінансовими інвестиціями і формування інвестиційних ресурсів.	4	2
4. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	2	2
Разом за змістовою частиною 1	12	6
Змістова частина 2. Інноваційний та інвестиційний менеджмент у водному господарстві		
5. Розробка інноваційної структури підприємства.	6	4
6. Критерії визначення інвестиційної привабливості підприємства.	4	4
Разом за змістовою частиною 2	10	8
Усього	22	14

7. Самостійна робота

Під час виконання самостійної роботи здобувачі вищої освіти поглиблюють отримані знання та самостійно вивчають матеріали окремих тем (для заочної форми навчання) шляхом опрацювання відповідної літератури, здійснюють підготовку до практичних занять та залікових модулів.

Здобувачі вищої освіти звітують за виконану самостійну роботу у вигляді реферату.

Теми рефератів:

1. Динаміки фактичного і реального ВВП в Україні
2. ВВП за категоріями використання
3. Інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування;
4. Технологічної структури інвестицій в основний капітал;
5. Відтворювальної структури інвестицій в основний капітал;
6. Інвестицій в основний капітал за галузями економіки;
7. Інвестицій в основний капітал за галузями промисловості;
8. Прямих іноземних інвестицій в Україну.
9. Наукові кадри: вищої кваліфікації і за віком;
10. Наукові та науково-технічні роботи: кадри в системі виконання науково-технічних робіт, обсяг наукових та науково-технічних робіт, фінансування науково-технічних досліджень;
11. Упровадження інновацій у промисловості: механізація й автоматизація виробництва, нові технологічні процеси, нові види продукції;
12. Інноваційні витрати на дослідження і розробки, витрати на придбання прав на патенти, ліцензії, ноу-хау; витрати на придбання засобів виробництва;
13. Розподіл обсягу фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування
14. Створення і впровадження інновацій: інноваційна продукція, впровадження нових технологій і видів продукції.
15. Кількість промислових підприємств, що впроваджують інновації

16. Наукові кадри: вищої кваліфікації і за віком (на прикладі Донецької області);
17. Розподіл обсягу фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування (на прикладі Херсонської області);
18. Кількість промислових підприємств, що впроваджують інновації за напрямками (на прикладі Херсонської області);
19. Впровадження прогресивних технологічних процесів, освоєння виробництва нових видів техніки;
20. Надходження та використання об'єктів промислової власності.

8. Методи навчання

Основними методами навчання є: лекції, тренінги, практичні завдання, задачі, наукова робота, провокаційні запитання. У процесі проведення занять використовуються методи активного навчання: питання і відповіді, диспути і дискусії, тематичні тести, обговорення конкретних ситуацій. Проведення лекцій з використанням мультимедійних презентацій. Регулярні консультації з лекційного курсу.

9. Методи контролю

Основними методами оцінювання знань здобувачів вищої освіти є аналіз виконаних завдань, тестування, перевірка письмових завдань.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни складається з поточного, проміжного та с підсумкового контролю. Форма підсумкового контролю – залік.

Поточний контроль з дисципліни здійснюється з метою перевірки рівня підготовки здобувача вищої освіти до конкретного заняття. Форми і методи поточного контролю з дисципліни включають: активність здобувача вищої освіти на лекціях та практичних заняттях, виконання завдань практичних занять, експрес-тестування та опитування, підготовку та захист рефератів, самостійне опрацювання теоретичного матеріалу тощо.

Проміжний контроль передбачає оцінювання знань здобувачів вищої освіти на підставі здачі модульного комплексного завдання. В таке завдання обов'язково включаються питання, які були запропоновані здобувачам вищої освіти для самостійного опрацювання.

Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти із дисципліни проводиться після закінчення її вивчення у формі заліку.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістова частина №1				Змістова частина № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
12	14	12	12	12	14	12	12	
50				50				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

1. Господарський кодекс України, № 436-IV від 16.01.2003;
2. ЗУ "Про інвестиційну діяльність", № 1560-XII від 18.09.1991;
3. ЗУ "Про наукову і науково-технічну діяльність", № 848-VIII від 26.11.2015;
4. ЗУ "Про наукову і науково-технічну експертизу", № 51/95-ВР від 10.02.1995;
5. ЗУ "Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків", № 991-XIV від 16.07.1999;
6. ЗУ "Про інноваційну діяльність", № 40-IV від 04.07.2002.

Базова

1. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник./ За ред. В.О. Василенка. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 440 с.
2. Гамидов Г. О., Колосов В. Г., Османов Н. О. Основы инноватики и инновационной деятельности. – СПб: Политехника, 2000.
3. Дойль П. Менеджмент. Стратегия и тактика. – СПб.: Питер, 1999.
4. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін./ за ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К.: ВД „Професіонал», 2004.
5. Економічна енциклопедія: У 3 т. Т. / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр „Академія», 2000.
6. Завлин П. Н., Васильев А. В. Оценка эффективности инноваций. – СПб.: Бизнес-Пресса, 2008.
7. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним ризиком: проблеми, концепції, методи: Навч. посібник. – Суми: ВТД «Універсальна книга», 2003.
8. Йохна М.А., Стадник В.В. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник. – К.: Видавн. центр „Академія», 2005
9. Ковалев Г. Д. Основы инновационного менеджмента: Учеб. для вузов / Под ред. проф. В.А. Швандара. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009.
10. Куликов Т. В. Японский менеджмент и теория международной конкурентоспособности. – М.: Экономика, 2000.
11. Краснокутська Н.В. Інновацій менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003.

- 12.Круглова Н. Ю. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие. – 2-е изд., доп. – М.: РДЛ, 2001.
- 13.Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. – Львів: Видавн. центр Львів. націон. ун-ту ім. Івана Франка, 2001.

Допоміжна

1. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджменту: Пер. с англ. – М.,1992.
2. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов / С.Д. Ильенкова, Л.М.Гохберг, С.Ю.Ягудин и др.; Под ред.. С.Д.Ильенковой. – М.:Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 327 с.
3. Кредісов А.І., Панченко Є.Т., Кредісов В.А. Менеджмент для керівника. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 1999. – 556 с.
4. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: Навч. посіб. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 420 с.
5. Деу Дерлоу. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень. – К.: “Наукова думка”, 2001. – 109 с.
6. Завадський Й.С. Менеджмент. Т.1,2. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту. – 2001. – 542 с.
7. Менеджмент в строительстве: Учебн. пособие /Под ред. И.С. Степанова. – М.: Юрайт, 1999. – 540 с.
8. Практический менеджмент. Методы и приёмы деятельности руководителя / Авт. – сост. Н.Я. Саков. – Д.: Стакер, 1998. – 448 с.
9. Тарнавська Н.П., Пушкар Р.М. Менеджмент: теорія та практика: Підручник для вузів. – Тернопіль: Карт – бланк, 1997. – 456 с.
- 10.Тесты и методики деловых игр для менеджера: Сборник/ А.Б. Боровский, И.А. Грабская. – К.: МЗУУП, 1994. – 204 с.
- 11.Шершньова З.Е. Стратегічне управління: Підручник. - 2-е вид. Перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
- 12.Алешина И. Паблик Рилейшнз для менеджеров и маркетеров.- М.: Ассоциация авторов и издателей «Тандем», Изд-во «ГНОМ-ПРЕСС», 1997. – 256 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Державний комітет з статистики України / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Верховна рада України / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>

3. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Наукова бібліотека / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.library.snu.edu.ua>